

Evropa má co dohánět, říká předsedkyně nové evropské startupové platformy ESNA

Markéta Přenosilová

16.2.2023 - | CzechInvest

Evropa se skládá z desítek států. Každá jednotlivá země má svá specifika. Jinou velikost země, odlišné možnosti, rozdílnou ekonomiku. Hlavními vizemi, které by ESNA v čele s předsedkyní Markétou Přenosilovou chtěla naplnit, je sdílet „best practises“, vystupovat celoevropsky, mluvit o startupech na všech úrovních a přinášet světovou osvětu.

V čem je ESNA jiná? Nejen o tom jsme si povídali právě s Markétou, evropskou startup ambasadorkou, předsedkyní ESNA, zakladatelkou našeho portálu CzechStartups.org a startupovou expertkou v CzechInvestu.

Začneme od začátku. Startupy. Před 15 lety to slovo téměř nikdo neznal, dnes je to již známý pojem. Jak vnímáš vývoj ve startupech Ty?

Před 15 lety existovalo de facto jedno inovační centrum v Brně a jeden mezinárodní akcelerační v Praze, na školách se nic takového neučilo, první startupy u nás vznikaly a zažívaly první úspěchy. Za unicorna jsme mohli považovat akorát tak AVAST, který byl založen v 80. letech a o nějakém investování do startupů se mluvilo jen v úzké komunitě prvních venture investorů. Od té doby se ekosystém u nás rozvinul – jednorozce máme už 3, poslední z nich, ProductBoard byl oceněn na 1,725 mld dolarů. Stejně tak Rohlik.cz, do kterého bylo loni investováno přes pět miliard korun. V loňském roce bylo uzavřeno na 2000 investic (*pozn.: podle studie Mavericks*).

Pokud se bavíme o Evropě, tak té trochu ujíždí vlak, pokud ji srovnáme s regiony jako USA, Singapur, Izrael či Čína. V ESNA jsme loni dělali srovnání států EU – jak jsou na tom z hlediska přívětivosti ke startupům (*pozn.: ke stažení zde <https://esnalliance.eu/standards/>*)?

A jak si vede Evropa v porovnání se světem?

Ačkoli má Evropa největší počet startupů na světě (téměř 250 tis. startupů) v porovnání s ostatními regiony nebo státy (V USA je celkový počet startupů 231 tis., v Izraeli 9,1 tis. a v Singapuru 7,2 tis.), tak v porovnání s těmito regiony zaostává ve všech ukazatelích, jako je počet jednorozců, počet startupů na počet obyvatel, objem rizikového kapitálu, odhadovaná hodnota startupů atd. Počet unicornů na hlavu je v USA 3,87, ale v Evropě pouze 0,57! Nejlépe si tradičně vedou státy jako Estonsko, Dánsko nebo Litva. Kde by se mohly státy v EU zlepšit, je například legislativa a regulatorní prostředí. V indikátoru „Think Small Principle“ ani polovina států EU nesplňuje všechny podmínky. Nerovnoměrné rozložení investic a třeba i síť business angels. Odliv talentů. To jsou jen některé příklady.

Založení ESNY bylo až třešničkou na dortu. Co tomu předcházelo?

V březnu 2021 členské státy (a Island) podepsaly tzv. The Startup Nations Standard Declaration, což je dokument popisující 8 hlavních témat, které mají vést ke zlepšení podnikatelského prostředí pro startupy v Evropě, aby mohly být úspěšnější, tedy konkurenceschopnější. Jednotlivé body dávaly dohromady experti, podnikatelé, ale i investoři a lidé z řad inkubátorů a státní správy, a to napříč

Evropou.

Aby nezůstalo jen u samotného dokumentu, tak se během Portugalského předsednictví v Radě EU rozhodlo, že na podporu implementace těchto standardů musí vzniknout entita, která to bude vše koordinovat a pomůže, aby se skutečně něco změnilo. A i to byl požadavek z trhu – aby vzniklo jedno centrální místo na které se obracet, a které by zároveň prosazovalo téma startup jak na evropské, tak i na národní úrovni. A tak došlo k vytvoření ESNA – Europe Startup Nations Alliance.

ESNA je nezávislá platforma, která buduje komunitu na mezinárodní úrovni. Pověz nám o ní více.

ESNA má sídlo v Lisabonu a Portugalská vláda společně s Evropskou komisí zatím jako jediná financují její provoz. ČR prostřednictvím agentury CzechInvest vstoupila mezi prvními státy spolu s Francií, Španělskem, samozřejmě Portugalskem, ale i Slovinskem a Rakouskem, což jistě ukazuje, že ČR chce být mezi inovátory. Jejím cílem je spojovat aktéry z řad Komise, vlád členských států s národními podnikatelskými orgány každé země EU. V praxi to tedy znamená podporovat jednotlivé státy při dosahování standardů, sdílení osvědčených postupů, poskytování technické podpory zemím při implementaci změn, podporovat úsilí těchto zemí stát se „startupovým národem“, navrhopvat společné politiky na podporu startupů, monitorování pokroku pomocí otevřené digitální platformy a budování silné evropské značky ve světě. Není to ale žádná další asociace nebo instituce, která by dávala dotace, investice či podporovala startupy napřímo.

Jako první jsme samozřejmě museli udělat benchmark, abychom viděli, jak na tom jsou podmínky v jednotlivých státech. Také byli nominováni lidé do jednotlivých orgánů jako je Presidency Board, kde jsem předsedkyní, nebo General Assembly. Momentálně probíhá výběrové řízení na management – tedy na ředitele, finančního ředitele apod. Zatím je v ESNA jeden člověk, který má vznik a její rozjezd po právní a administrativní stránce na starosti (*pozn.: Arthur Jordao*) a členové tzv. Presidency Boardu – což je ale neexekutivní orgán. Snažíme se, aby co nejdříve přistoupily další státy, které podepsaly deklaraci a zároveň pracujeme na tzv. Tech Talent Service Desk – což bylo zvoleno jako jedno ze stěžejních témat pro letošní rok. Spolupracujeme na tom s iniciativou ScaleUp Europe a brzy snad budeme moci oznámit velmi zajímavou věc.

Vnímáš rozdíly v myšlení a chápání rozvoje startupů napříč tvými mezinárodními kolegy, když s nimi pravidelně řešíš vaši vizi a strategii?

Myslím, že v Presidency Boardu se zatím všichni shodneme. Napříč jednotlivými státy řeší samozřejmě tamní ekosystémy rozdílné „problémy“, ale to že se něco musí změnit na evropské úrovni a měli bychom více v rámci evropského prostoru spolupracovat, na tom se shodneme všichni. Proto také byly sepsány standardy, které by měly zajišťovat to hlavní minimum napříč EU. Ona ta fragmentace je opravdu zásadní problém. To že nejsou stejné podmínky všude, ať již jde o založení firmy (počet dní nebo kolik to stojí) přes startup víza, různé přístupy k ESOP, jiný objem dostupného financování nebo struktura business angels, nás jako Evropu oslabuje. Nejde totiž jenom o to srovnávat státy EU mezi sebou, ale mezinárodně také s USA, Čínou apod. Je prostě mnohem jednodušší dostat se na 330 mil. trh v USA než na 450 mil. trh v EU.

V čem je ESNA jiná?

ESNA vznikla jako reakce na to, že na úrovni Evropy neexistuje žádný subjekt, který by měl startupy jako svoje hlavní poslání. Existují národní agentury v jednotlivých státech, soukromé iniciativy, i ty na evropské úrovni, ale nejsou napojeny přímo na stát nebo na evropskou komisi. V USA je takovou agenturou GEP (Global Entrepreneurship Program), v Singapuru Enterprise Singapore atd.

ESNA má tak přímé napojení jak na Evropskou komisi, tak na jednotlivé vlády členských zemí. Mezi zakládající členy jsou vládní agentury nebo agentury pověřené vládou konat v oblasti startupů, jako je CzechInvest. Doufáme tak, že díky datům a porovnání mezi jednotlivými státy, ale i Amerikou a Asií si vládní činitelé uvědomí, že je potřeba začít konat, aby nám neodcházeli talenti, podnikatelé nezakládali svoje firmy v zahraničí kvůli lepšímu zdanění a třeba i výhodnějším možnostem ESOP. Věříme, že nikdo nechce být „v druhé polovině žebříčku nebo na chvostu“ a ESNA bude nabízet řešení a pomoc členským státům, jak mít přívětivější prostředí a firmám se dařilo – a tedy i samotnému státu a jeho obyvatelům.

Co je pro Tebe osobně teď největší výzva?

Asi skloubit několik aktivit na jednou. V ESNA je to rozjezd nové evropské platformy, v CzechInvestu pokračovat dále ve zlepšení podnikatelského prostředí pro startupy a v osobním životě si udělat chvilku pro sebe – najít si čas na nějaký osobní rozvoj mezi prací a malým mimčem.

<https://www.czechinvest.org/cz/Homepage/Novinky/Unor-2023/Evropa-ma-co-dohanet,-rika-predsedyne-nove-evropske-startupove-platformy-ESNA-Marketa-Prenosilova>